

Działania antykorupcyjne: Skuteczniejsze przepisy na rzecz zwalczania korupcji w UE i na świecie

Komisja podejmuje dziś zdecydowane działania, aby zwalczać korupcję w UE i na całym świecie, realizując tym samym zobowiązanie przewodniczącej **Ursuli von der Leyen** zawarte w orędziu o stanie Unii z 2022 r.

Przedstawione dziś wnioski stanowią **kamień milowy w walce z korupcją** na szczeblu krajowym i unijnym. Komisja, w oparciu o istniejące środki, zintensyfikuje swoje działania służące **uwzględnianiu środków antykorupcyjnych w procesie opracowywania strategii i programów UE** oraz będzie **aktywnie wspierać państwa członkowskie** we wdrażaniu skutecznych przepisów i polityk służących zwalczaniu korupcji. W ramach corocznego **cyklu sprawozdania na temat praworządności** Komisja monitoruje również postępy w zakresie zwalczania korupcji na szczeblu krajowym, określa wyzwania i wydaje **zalecenia dla państw członkowskich**.

Dzisiejszy pakiet środków obejmuje nowe, zaostrzone przepisy, które **kryminalizują przestępstwa korupcyjne** i harmonizują kary w całej UE, oraz wspierany przez Komisję wniosek wysokiego przedstawiciela w sprawie ustanowienia specjalnego **systemu sankcji w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB)**, aby zwalczać poważne przypadki korupcji na całym świecie. Nowe środki w dużym stopniu koncentrują się **na zapobieganiu korupcji i na budowaniu kultury uczciwości**, w ramach której korupcja nie jest tolerowana. Jednocześnie środki te wzmacniają **narzędzia egzekwowania prawa**.

Kluczowe elementy dzisiejszych wniosków:

1. Komunikat w sprawie zwalczanie korupcji

We [wspólnym komunikacie](#) Komisja i wysoki przedstawiciel podsumowują istniejące rozwiązania oraz wyznaczają nowe kierunki działania i nowe narzędzia, zarówno na szczeblu UE, jak i państw członkowskich. Stanowi to wyraźny przejaw zaangażowania w walkę z korupcją na świecie. **Unijna sieć służąca zwalczaniu korupcji**, skupiająca organy ścigania, organy publiczne, prawników, społeczeństwo obywatelskie i inne zainteresowane strony, usprawni zapobieganie korupcji w całej UE, a do jej zadań będzie należało opracowanie najlepszych praktyk i praktycznych wytycznych. Jednym z kluczowych zadań sieci będzie wspieranie Komisji **w określaniu obszarów w UE, które są dotknięte wysokim ryzykiem korupcji**. Działania sieci zostaną uwzględnione w **strategii antykorupcyjnej UE**, która ma zostać opracowana w porozumieniu z Parlamentem Europejskim i Radą, aby zmaksymalizować skuteczność i spójność działań UE.

W instytucjach UE panuje zerowa tolerancja dla korupcji. W komunikacie wyszczególniono zasady etycznego postępowania, uczciwości i przejrzystości, które zapobiegają korupcji w instytucjach UE. Ramy te muszą być nie tylko rygorystycznie i spójnie stosowane, ale również stale aktualizowane.

1. Surowsze przepisy na rzecz zwalczania korupcji

Komisja przedstawia nowy wniosek dotyczący [dyrektywy w sprawie zwalczania korupcji](#). Wniosek unowocześnia dotychczasowe ramy antykorupcyjne UE poprzez:

1. a) zapobieganie korupcji i budowanie kultury uczciwości

- **Podnoszenie świadomości na temat korupcji** dzięki kampaniom informacyjnym oraz programom badawczym i edukacyjnym, aby zmniejszyć ryzyko korupcji oraz występowanie przestępstw z nią związanych.
- Zapewnienie **najwyższych standardów rozliczalności w sektorze publicznym** poprzez zobowiązanie państw członkowskich do przyjęcia skutecznych przepisów dotyczących otwartego dostępu do informacji, które leżą w interesie publicznym, ujawniania konfliktów interesów w sektorze publicznym i zarządzania nimi, ujawniania i kontroli aktywów urzędników publicznych oraz regulowania powiązań między sektorem prywatnym a publicznym.
- Powołanie **wyspecjalizowanych organów antykorupcyjnych** oraz zapewnienie **odpowiednich zasobów i szkoleń** dla organów odpowiedzialnych za zapobieganie korupcji i jej zwalczanie.

1. b) pojedynczy akt prawny obejmujący wszystkie rodzaje przestępstw korupcyjnych i kar

- **Harmonizacja definicji przestępstw kryminalnych** ściganych jako korupcja, aby obejmowały one nie tylko łapownictwo, ale również sprzeniewierzenie, płatną protekcję, nadużycie stanowiska, utrudnianie działania wymiaru sprawiedliwości oraz nielegalne wzbogacanie związane z przestępstwami korupcyjnymi. Wniosek zakłada

obowiązkową kryminalizację na mocy prawa UE wszystkich przestępstw, o których mowa w Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji, oraz obejmuje korupcję zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym.

- **Surowsze sankcje karne** dla osób fizycznych i prawnych oraz harmonizacja okoliczności obciążających i łagodzących.

1. c) zapewnienie skutecznych dochodzeń i skutecznego ścigania korupcji

- **Narzędzia dochodzeniowo-śledcze:** Państwa członkowskie będą musiały zapewnić, aby organy ścigania i prokuratorzy dysponowali odpowiednimi narzędziami dochodzeniowymi do zwalczania korupcji.
- **Immunitet lub przywileje chroniące przed dochodzeniem i ściganiem:** Państwa członkowskie będą musiały umożliwić zawieszanie przywilejów i immunitetów w razie dochodzeń związanych z korupcją. Proces ten powinien być skuteczny, przejrzysty, z góry ustanowiony prawem i odbywać się w odpowiednich ramach czasowych.
- Wprowadzenie minimalnych przepisów w zakresie **terminu przedawnienia**, które zapewnią wystarczająco dużo czasu na sądenie przestępstw korupcyjnych.

III. Rozszerzenie sankcji w ramach WPZiB, aby objąć nimi poważne przypadki korupcji

Unijne sankcje pomogą w osiągnięciu kluczowych celów WPZiB, jakimi są utrzymanie pokoju, wzmocnienie bezpieczeństwa międzynarodowego oraz skonsolidowanie i wsparcie demokracji, prawa międzynarodowego i praw człowieka. Dzięki dzisiejszemu wspieraniu przez Komisję wnioskowi wysokiego przedstawiciela **UE będzie mogła odpowiadać na poważne przypadki korupcji na całym świecie**, niezależnie od miejsca ich wystąpienia. Wniosek uzupełni i wzmocni wewnętrzne i zewnętrzne instrumenty UE do walki z korupcją oraz odzwierciedli determinację UE do stosowania wszelkich narzędzi – w tym sankcji w ramach WPZiB – w celu jej zwalczania.

Dalsze działania

Zanim proponowana dyrektywa w sprawie zwalczania korupcji będzie mogła stać się prawem UE, musi najpierw zostać uzgodniona w toku negocjacji i przyjęta przez Parlament Europejski i Radę.

Rada będzie również musiała omówić i przyjąć proponowane nowe ramy sankcji antykorupcyjnych.

Kontekst

W swoim [orędziu o stanie Unii z 2022 r.](#) przewodnicząca Ursula von der Leyen wskazała na potrzebę zdecydowanych działań przeciwko korupcji.

Korupcja ma bardzo szkodliwy wpływ na społeczeństwo, nasze systemy demokratyczne, gospodarkę oraz na obywateli. Osłabia ona instytucje, od których jesteśmy zależni, podważając ich wiarygodność oraz zdolność do realizacji polityki publicznej i świadczenia wysokiej jakości usług publicznych. Działa również jako czynnik umożliwiający przestępczość zorganizowaną i wrogie ingerencje zagraniczne. Skuteczne zapobieganie korupcji i jej zwalczanie ma zasadnicze znaczenie zarówno dla ochrony wartości UE i skuteczności jej polityk, jak i dla utrzymania praworządności i zaufania do podmiotów sprawujących władzę oraz do instytucji publicznych.

Problem korupcji jest z natury, trudny do wyrażenia ilościowo, ale nawet ostrożne szacunki sugerują, że kosztuje on unijną gospodarkę co najmniej 120 mld euro rocznie. Negatywne skutki korupcji są odczuwalne na całym świecie, ponieważ osłabia ona wysiłki na rzecz dobrego sprawowania rządów i dobrobytu oraz osiągnięcia celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Według światowych wskaźników korupcji wiele państw członkowskich UE należy do najmniej skorumpowanych krajów na świecie. Korupcja pozostaje jednak jednym z kluczowych problemów dla obywateli w całej UE. [Dane Eurobarometru](#) pokazują, że w 2022 r. prawie siedmiu na dziesięciu Europejczyków (68 proc.) uważało, że korupcja jest powszechna w ich kraju, a jedynie 31 proc. było zdania, że wysiłki rządu na rzecz zwalczania korupcji są skuteczne.

Dodatkowe informacje

Pytania i odpowiedzi: [Skuteczniejsze przepisy na rzecz zwalczania korupcji w UE i na świecie](#)

Zestawienie informacji: [Intensyfikacja działań UE na rzecz zwalczania korupcji](#)

[Wspólny komunikat](#) do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie zwalczania korupcji

[Wniosek](#) dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania korupcji za pomocą środków prawnych

Cytat(y)

Korupcja jest zjawiskiem globalnym i transnarodowym, które zgodnie z szacunkami kosztuje świat co najmniej 5 proc. PKB. Korupcja osłabia demokrację, praworządność, prawa człowieka, pokój i bezpieczeństwo międzynarodowe oraz zrównoważony rozwój, co jednocześnie utrudnia osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju w Europie i na świecie. Dlatego też – równoległe z inicjatywą Komisji służącą skuteczniejszemu zwalczaniu korupcji w UE – proponuję stworzenie nowego systemu sankcji w ramach WPZiB, wymierzonego przeciwko poważnym przypadkom korupcji na całym świecie, który uzupełni nasze zewnętrzne narzędzia antykorupcyjne. Dobitnie świadczy to o naszym zaangażowaniu na rzecz przeciwdziałania korupcji i zwalczania jej – zarówno w UE, jak i poza nią – z wykorzystaniem wszystkich dostępnych narzędzi. Wysyłamy wyraźny sygnał: w gospodarce UE nie ma miejsca dla tych, którzy uczestniczą w korupcji, niezależnie od tego, gdzie ma to miejsce.

Josep Borrell, wysoki przedstawiciel i wiceprzewodniczący - 03/05/2023

Korupcja jest jak nowotwór. Jeśli pozwolimy jej się rozwijać, zduży nasze demokratyczne społeczeństwo i zniszczy nasze instytucje. Podobnie jak w przypadku leczenia nowotworów, potrzebujemy skuteczniejszej profilaktyki. Potrzebujemy również surowych kar i sankcji za korupcję, nie tylko na szczeblu krajowym, ale również europejskim. Przedstawiony dziś pakiet zapewni stosowanie w całej UE bardziej rygorystycznych definicji przestępstw korupcyjnych i kar za ich popełnianie, a także umożliwi skuteczniejsze ściganie i karanie przestępców, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, niezależnie od tego, gdzie do tych przestępstw dochodzi. Ponadto promowanie i długoterminowe budowanie uczciwości urzędników publicznych jeszcze bardziej ograniczy przestrzeń dla korupcji w zdrowym społeczeństwie demokratycznym.

Věra Jourová, wiceprzewodnicząca do spraw wartości i przejrzystości - 03/05/2023

Cichy wpływ korupcji na życie milionów ludzi jest druzgocący. Unia musi wytrwale robić wszystko, co w jej mocy, aby wykorzenić korupcję wszędzie tam, gdzie się pojawia. Zaproponowane przez nas dzisiaj nowe przepisy zapewnią surowsze sankcje karne i rozszerzą ich zakres na więcej przestępstw korupcyjnych w całej UE. Aby skutecznie zwalczać korupcję, musimy zbudować nową kulturę uczciwości przenikającą każdy poziom społeczeństwa.

Wiceprzewodniczący Margaritis Schinas - 03/05/2023

Korupcja dotyka nas wszystkich, ponieważ szkodzi naszym społeczeństwom, instytucjom demokratycznym i wartościom Unii. Korupcja zagraża również naszemu bezpieczeństwu, ponieważ wykorzystuje ją 60 proc. zorganizowanych grup przestępczych. Komisja Europejska proponuje obecnie kompleksowy zestaw narzędzi antykorupcyjnych, aby zwalczać ją w najbardziej dotkliwy dla sprawców sposób. Przedstawiany dziś wniosek obejmie przestępstwa korupcyjne zidentyfikowane na szczeblu międzynarodowym w ramach Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji. Będzie on uzupełnieniem naszego niedawnego nowego wniosku w sprawie odzyskiwania mienia i pomoże zbudować kulturę uczciwości poprzez działania na rzecz zapobiegania korupcji. Ponadto po raz pierwszy obejmiemy korupcję w sektorze publicznym i korupcję w sektorze prywatnym zakresem tych samych przepisów. Celem niniejszego wniosku jest zaciśnięcie sieci wokół sprawców korupcji.

Ylva Johansson, komisarz do spraw wewnętrznych - 03/05/2023

Poważne przypadki korupcji stanowią poważne zagrożenie dla demokracji i praworządności. Korupcja często pozostaje bezkarna, zwłaszcza gdy dopuszczają się jej osoby sprawujące władzę. Proponujemy dzisiaj rozszerzenie zestawu unijnych środków karnych, aby umożliwić skuteczne i ukierunkowane działania przeciwko osobom odpowiedzialnym za poważne przypadki korupcji na całym świecie, niezależnie od tego, gdzie mają one miejsce.

Mairead McGuinness, komisarz do spraw stabilności finansowej, usług finansowych i unii rynków kapitałowych - 03/05/2023